

روان‌شناسی ترافیک

مؤلفان:

ماهرخ بربری

سیده رؤیا بارسلطان

نشر شهر

۱۳۹۱

عنوان و نام پدیدآورنده :	روان شناسی ترافیک / سازمان حمل و نقل و ترافیک تهران
مشخصات نشر :	تهران: سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مؤسسه نشر شهر، ۱۳۸۹
مشخصات ظاهری :	۲۴۴ ص. مصور، جدول، نمودار
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۳۲۷-۴
وضعیت فهرست نویسی :	فیب
یادداشت :	کتابنامه
موضوع :	رانندگی - جنبه های روان شناسی
موضوع :	رانندگان - روان شناسی
موضوع :	ترافیک - پیش بینی های ایمنی
شناسه افزوده :	سازمان حمل و نقل و ترافیک تهران
شناسه افزوده :	سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، مؤسسه نشر شهر
رده بندی کنگره :	۱۳۸۹ / ۸ / ۵۲ / ۱۵۲ / TL
رده بندی دیویی :	۶۲۹ / ۲۸۳
شماره کتاب شناسی ملی :	۲۲۳۲۷۳۳

مؤسسه نشر شهر
مؤسسه فرهنگی هنری شهرداری تهران

سازمان حمل و نقل و ترافیک
سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران

روان شناسی ترافیک

مؤلفان: ماهرخ بزریمی، سیده رؤیا امارسلطان

ناظر کتاب: دکتر صدراالدین علم پور

ناشر: مؤسسه نشر شهر

نوبت و تاریخ نشر: اول - ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

آماده سازی و چاپ: مؤسسه نشر شهر

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۳۸-۳۲۷-۴

بها: ۵۰۰۰۰ ریال

همه حقوق محفوظ است. ©

Printed in Iran.

نشانی: تهران، خیابان پاسداران، خیابان شهید گلش، خیابان شهید تاملق نوری (زمره)،

شماره ۵۶، بوستان کتاب، واحد ۱۲، مؤسسه نشر شهر، تلفن: ۲۲۸۵۸۱۷۴ - ۲۲۸۲۳۲۷۸

فروشگاه مرکزی: ضلع شمالی میدان فلسطین، شماره ۹، تلفن: ۸۸۹۵۲۵۳۴

www.shahrpress.ir

مرکز چاپ: ۸۸۴۲۱۹۰۶

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات

- ۱-۱. مقدمه ۱۵
- ۱-۲. تعریف روان‌شناسی ۲۰
- ۱-۳. روان‌شناسی امروز ۲۲
- ۱-۴. رشته‌های مختلف روان‌شناسی ۲۲
 - ۱-۴-۱. روان‌شناسی بالینی ۲۳
 - ۱-۴-۲. زیست روان‌شناسی ۲۳
 - ۱-۴-۳. روان‌شناسی قانونی ۲۴
 - ۱-۴-۴. روان‌شناسی مدرسه ۲۴
 - ۱-۴-۵. روان‌شناسی کودکان استثنایی ۲۴
 - ۱-۴-۶. روان‌شناسی صنعتی - سازمانی ۲۵
 - ۱-۴-۷. روان‌شناسی تطبیقی ۲۵
 - ۱-۴-۸. روان‌شناسی رشد ۲۵
 - ۱-۴-۹. روان‌شناسی آموزشی ۲۶
 - ۱-۴-۱۰. روان‌شناسی تجربی ۲۶
 - ۱-۴-۱۱. روان‌شناسی شخصیت ۲۶
 - ۱-۴-۱۲. روان‌شناسی اجتماعی ۲۶
 - ۱-۴-۱۳. روان‌شناسی ترافیک ۲۷

۲۹	۱-۵. رفتار ترافیکی
۲۹	۱-۵-۱. ابعاد رفتار رانندگی: عاطفی، شناختی، حسی حرکتی
۳۱	۱-۶. کاربردهای عملی روان‌شناسی ترافیک
۳۲	منابع فصل اول

فصل دوم: نظریه‌های روان‌شناسی ترافیک

۳۷	۲-۱. مقدمه
۳۸	۲-۲. نظریه‌های خط
۳۹	۲-۲-۱. نظریه تعادل خطر وایلد (۱۹۸۸، ۱۹۸۲)
۴۰	۲-۲-۲. نظریه خطر صفر
۴۳	۲-۳. مدل توانایی انجام کار
۴۴	۲-۴. مدل رفتار - بگرش
۴۷	۲-۵. تفاوت‌های فردی
۴۹	نتیجه‌گیری
۵۰	۲-۶. دیدگاه روان‌شناسی تکاملی
۵۴	نتیجه‌گیری
۵۵	۲-۷. نظریه رفتار برنامه‌ریزی شده
۵۸	منابع فصل دوم

فصل سوم: عوامل انسانی مؤثر بر ترافیک

۶۵	۳-۱. مقدمه
۶۵	۳-۲. عوامل مؤثر بر تصادفات
۶۷	۳-۳. متغیرهای دموگرافیک
۶۷	۳-۳-۱. سن
۶۷	۳-۳-۱-۱. ارتباط سن و تصادفات
۷۰	۳-۳-۱-۲. ارتباط سن، انحراف اجتماعی و تخلفات رانندگی
۷۳	۳-۳-۱-۳. ارتباط سن و رانندگی با سرعت غیرمجاز
۷۵	۳-۳-۱-۴. ارتباط سن و مصرف الکل و مواد مخدر
۷۶	۳-۳-۱-۵. ارتباط سن و استفاده از کمربند ایمنی
۷۷	۳-۳-۱-۶. ارتباط سن و جنسیت با ادراک خطر

۷-۱-۳-۳	ارتباط سن و ادراک خطر	۷۷
۸-۱-۳-۳	ارتباط سن و شخصیت با خطرجویی	۷۸
۹-۱-۳-۲	ارتباط سن، پرخاشگری و خشم با حوادث رانندگی	۷۹
۱۰-۱-۳-۳	ارتباط سن و تجربه	۸۰
۱۱-۱-۳-۳	ارتباط سن و فیزیولوژی با نرخ تصادفات	۸۱
۱۲-۱-۳-۳	سن و مهارت رانندگی	۸۱
۱-۳-۳	جنسیت	۸۲
۱-۳-۳-۲	جنسیت و تصادفات	۸۹
۲-۳-۳	جنسیت و تخلفات رانندگی	۹۱
۳-۳-۳	جنسیت و سرعت	۹۱
۴-۳-۳	جنسیت و مصرف الکل و موادمخدر	۹۲
۵-۳-۳	جنسیت و استفاده از کمربند ایمنی	۹۳
۶-۳-۳	جنسیت و ادراک خطر	۹۳
۷-۳-۳	جنسیت و اعتماد به نفس رانندگی	۹۴
۸-۳-۳	جنسیت و پرخاشگری (خشم)	۹۴
۹-۳-۳	جنسیت و فیزیولوژی	۹۵
۳-۳-۳	تحصیلات	۹۶
۱-۳-۳-۳	تحصیلات و تصادفات	۹۶
۲-۳-۳-۳	تحصیلات و سرعت	۹۶
۳-۳-۳-۳	تحصیلات و استفاده از کمربند ایمنی	۹۷
۴-۳-۳-۳	تحصیلات و مصرف الکل	۹۷
۴-۳-۳	تجربه رانندگی	۹۸
۴-۳-۳	ابعاد روان‌شناختی در رانندگی	۹۹
۱-۴-۳	شخصیت	۱۰۰
۱-۴-۳-۱	شخصیت و رانندگی مخاطره‌آمیز	۱۰۱
۲-۴-۳	شخصیت و درگیری تصادف	۱۰۵
۳-۴-۳	شخصیت و تخلفات رانندگی	۱۰۹
۴-۴-۳	شخصیت و مصرف الکل و موادمخدر	۱۱۲
۵-۴-۳	شخصیت و استفاده از کمربند ایمنی	۱۱۴

- ۱۱۵..... ۳-۴-۱-۶. شخصیت و انحراف اجتماعی
- ۱۱۵..... ۳-۴-۱-۷. شخصیت و جنس
- ۱۱۷..... ۳-۴-۱-۸. شخصیت و ادراک خطر
- ۱۱۷..... ۳-۴-۱-۹. شخصیت و اعتماد به نفس در رانندگی
- ۱۱۸..... ۳-۴-۱-۱۰. شخصیت و خستگی
- ۱۱۸..... ۳-۴-۱-۱۱. شخصیت و تحصیلات
- ۱۱۸..... ۳-۴-۱-۱۲. شخصیت و فیزیولوژی
- ۱۱۹..... ۳-۴-۲. حیوانات
- ۱۲۰..... ۳-۴-۳. استرس
- ۱۲۰..... ۳-۴-۳-۱. استرس و تصادف
- ۱۲۱..... ۳-۴-۳-۲. استرس و رفتار رانندگی
- ۱۲۱..... ۳-۴-۳-۳. استرس و شخصیت
- ۱۲۲..... ۳-۴-۳-۴. استرس و خستگی
- ۱۲۲..... ۳-۴-۴. رانندگی پر خاشاکانه
- ۱۲۷..... ۳-۴-۴-۱. رابطه پر خاشاگری و عصبانیت با نوشیدن الکل
- ۱۲۸..... ۳-۴-۴-۲. پر خاشاگری و تحصیلات
- ۱۲۸..... ۳-۴-۵. انگیزش
- ۱۳۰..... ۳-۴-۶. خودارزیابی مهارت‌های رانندگی
- ۱۳۲..... ۳-۴-۷. خطر جویی
- ۱۳۵..... ۳-۴-۸. سازگاری رفتار
- ۱۳۸..... ۳-۴-۹. ادراک خطر
- ۱۳۸..... ۳-۴-۹-۱. ادراک خطر و مصرف الکل
- ۱۳۹..... ۳-۴-۹-۲. ادراک خطر و تجربه
- ۱۳۹..... ۳-۴-۹-۳. ادراک خطر و تحصیلات
- ۱۴۰..... ۳-۴-۹-۴. ادراک خطر و تجربه تصادفات پیشین
- ۱۴۰..... ۳-۴-۹-۵. ادراک خطر و تفاوت‌های فرهنگی
- ۱۴۲..... ۳-۴-۱۰. نگرش‌های راننده
- ۱۴۵..... ۳-۴-۱۰-۱. نگرش و تصادفات و تخلفات رانندگی
- ۱۴۶..... ۳-۴-۱۰-۲. نگرش و رانندگی در حالت مستی

۱۴۸	۳-۵. خستگی راننده.....
۱۵۴	۳-۶. ابعاد اجتماعی در رانندگی.....
۱۵۴	۳-۶-۱. عوامل اجتماعی.....
۱۵۸	۳-۶-۲. رویدادهای زندگی و رفتار رانندگی.....
۱۵۹	۳-۶-۳. انحراف اجتماعی.....
۱۵۹	۳-۶-۳-۱. انحراف اجتماعی و تخلفات رانندگی.....
۱۶۱	۳-۶-۳-۲. انحراف اجتماعی و تصادفات.....
۱۶۳	۳-۶-۳-۳. انحرافات اجتماعی و مصرف الکل و مواد مخدر.....
۱۶۴	۳-۶-۳-۴. انحراف اجتماعی و پرخاشگری.....
۱۶۴	۳-۷. اختلالات روانی در رانندگی.....
۱۶۴	۳-۷-۱. بیماریهای روانی و رانندگی.....
۱۶۵	۳-۷-۱-۱. اسکیزوفرنی و رانندگی.....
۱۶۶	۳-۷-۱-۲. افسردگی و رانندگی.....
۱۶۸	۳-۷-۱-۳. اختلالات اضطرابی و رانندگی.....
۱۶۹	۳-۷-۱-۴. اختلالات شخصیت و رانندگی.....
۱۷۰	۳-۷-۲. اختلالات خواب.....
۱۷۱	۳-۷-۲-۱. وقفه تنفسی و رانندگی.....
۱۷۲	۳-۷-۲-۲. حمله خواب و رانندگی.....
۱۷۳	۳-۷-۳. اختلالات مرتبط با سوء مصرف الکل و رانندگی.....
۱۷۶	۳-۷-۴. اختلالات مرتبط با سوء مصرف مواد مخدر و رانندگی.....
۱۷۹	۳-۷-۴-۱. حشیش و رانندگی.....
۱۷۹	۳-۷-۴-۲. متامفتامین و رانندگی.....
۱۸۰	۳-۷-۴-۳. اکستازی و رانندگی.....
۱۸۱	۳-۷-۴-۴. تریاک و رانندگی.....
۱۸۲	۳-۷-۴-۵. هروئین و رانندگی.....
۱۸۳	۳-۷-۴-۶. کوکائین و رانندگی.....
۱۸۳	۳-۷-۴-۷. ال.اس.دی و رانندگی.....
۱۸۴	منابع فصل سوم.....

فصل چهارم: تأثیر آموزش بر ترافیک

- ۴-۱. مقدمه ۲۰۱
- ۴-۲. ضرورت آموزش ایمنی جاده ۲۰۲
- ۴-۳. نقش آموزش در سلامت عمومی با نگرش به ایمنی جاده‌ای ۲۰۴
- ۴-۴. باورها و فرضیه‌ها در آموزش ایمنی جاده‌ای ۲۰۵
- ۴-۵. هدف آموزش کاربران جاده ۲۰۷
- ۴-۶. ویژگی‌های یک برنامه آموزشی خوب ۲۰۷
- ۴-۷. انگیزه، شرط اساسی در آموزش ۲۰۹
- ۴-۸. آموزش کاربران جاده ۲۱۰
- ۴-۸-۱. آموزش عابران پیاده ۲۱۰
- ۴-۸-۲. آموزش راننده ۲۱۲
- ۴-۸-۳. آموزش دوچرخه‌سواران ۲۱۲
- ۴-۹. نظریه‌های روان‌شناسی ۲۱۳
- ۴-۹-۱. نظریه یادگیری اجتماعی ۲۱۳
- ۴-۹-۲. نظریه رشد اخلاقی ۲۱۴
- ۴-۹-۲-۱. نظریه رشد اخلاقی پیازه ۲۱۴
- ۴-۹-۲-۲. نظریه رشد اخلاقی فروید ۲۱۶
- ۴-۱۰. برنامه‌های آموزشی ایمنی جاده در سنین مختلف ۲۱۷
- ۴-۱۰-۱. آموزش ایمنی جاده در کودکان ۲۱۷
- ۴-۱۰-۱-۱. رشد مهارت‌های مرتبط در عابران پیاده کودک ۲۱۷
- ۴-۱۰-۱-۲. مشاهده رفتار ۲۱۸
- ۴-۱۰-۱-۳. ادراک موقعیت‌های خطرناک ۲۱۹
- ۴-۱۰-۱-۴. پردازش اطلاعات ۲۲۱
- ۴-۱۰-۲. آموزش ایمنی جاده در نوجوانان ۲۲۴
- ۴-۱۰-۳. آموزش ایمنی جاده در بزرگسالان ۲۲۶
- ۴-۱۱. بهره‌گیری از مفاهیم روان‌شناسی رشد در آموزش ایمنی جاده ۲۲۷
- ۴-۱۱-۱. آموزش کاربردی مؤثرترین روش آموزش ۲۲۸
- ۴-۱۱-۲. ارتباط یادگیری با قلمرویی خاص ۲۲۹
- ۴-۱۱-۳. نقش چشمگیر محدودیت‌های سنی در آموزش ایمنی جاده‌ای ۲۲۹

۲۳۱	۴-۱۱-۴. یادگیری تعاملی.....
۲۳۱	۴-۱۲. آموزش ترافیک کودکان در کشورهای مختلف دنیا.....
۲۳۲	۴-۱۲-۱. بلژیک.....
۲۳۳	۴-۱۲-۲. آرژانتین.....
۲۳۳	۴-۱۲-۳. آلمان.....
۲۳۴	۴-۱۲-۴. هندوستان.....
۲۳۵	۴-۱۲-۵. دانمارک.....
۲۳۶	۴-۱۲-۶. هلند.....
۲۳۶	۴-۱۲-۷. انگلستان.....
۲۳۷	۴-۱۲-۸. فرانسه.....
۲۳۷	۴-۱۲-۹. اسپانیا.....
۲۳۸	۴-۱۲-۱۰. ایران.....
۲۴۰	منابع فصل چهارم.....

فهرست تصاویر

۱۷	تصویر ۱-۱. چهرهای خشن از تصادفات در ایران.....
۶۷	تصویر ۳-۱. نمونه‌ای از تصادفات جاده‌ای.....
۷۲	تصویر ۳-۲. کنترل سرعت توسط پلیس.....
۷۴	تصویر ۳-۳. سرعت غیرمجاز در جاده.....
۸۴	تصویر ۳-۴. رانندگی زنان در عربستان.....
۱۱۰	تصویر ۳-۵. هرج و مرج و نقض قوانین ترافیکی.....
۱۱۲	تصویر ۳-۶. رعایت فاصله ایمنی با خودروی جلویی.....
۱۲۴	تصویر ۳-۷. رفتارهای پرخاشگرانه و توهین‌آمیز در رانندگی.....
۱۲۶	تصویر ۳-۸. خشونت کلامی رانندگان و رفتارهای پرخاشگرانه در حین رانندگی.....
۱۳۶	تصویر ۳-۹. شرایط نامساعد جوی، عامل مهمی در تصادفات جاده‌ای.....
۱۳۶	تصویر ۳-۱۰. بهبود جاده در چین.....
۱۳۷	تصویر ۳-۱۱. شرایط جوی نامساعد و عدم رعایت مقررات.....
۱۴۱	تصویر ۳-۱۲. نحوه رانندگی در ژاپن.....
۱۴۸	تصویر ۳-۱۳. خواب‌آلودگی هنگام رانندگی.....

- تصویر ۳-۱۴. رانندگی در شب عامل تأثیرگذار در افزایش خستگی رانندگان ۱۵۲
- تصویر ۳-۱۵. رعایت قوانین ترافیکی طبق هنجارهای جامعه ۱۵۵
- تصویر ۳-۱۶. تأثیرات اکسترازی و محیط اطراف راننده ۱۸۱
- تصویر ۴-۱. عدم رعایت مقررات راهنمایی و رانندگی به هرج و مرج ترافیکی منجر شده.. ۲۰۲
- تصویر ۴-۲. کودک بدون توجه به محیط اطراف به دنبال توپ خود به خیابان دویده است. ۲۲۰
- تصویر ۴-۳. آموزش ترافیک کودکان در چین ۲۳۰
- تصویر ۴-۴. پارک ترافیک کودکان در بمبئی ۲۳۰
- تصویر ۴-۵. آموزش ترافیک و اعضای باشگاه ترافیک در دانمارک ۲۳۵
- تصویر ۴-۶. پارک ترافیک در ایران ۲۳۸